

ΝΟΜΙΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ
ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ Η ΑΠΑΝΤΙΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ:

Υ Π Ο
Δ. Λ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ

Τὰ νομισματικὰ συστήματα «Χρυσοῦ κανόνος», εἴτε πρόκειται εἰδικώ-
τερον περὶ «Κανόνος κυκλοφορίας χρυσοῦ» (Gold Stan-
dard) εἴτε περὶ «Κανόνος ἀποθέματος χρυσοῦ» (Gold
bullion Standard), εἴτε καὶ περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντος «Κανόνος
συναλλαγματοῦ χρυσοῦ» (Gold Exchange Standard), ἀπο-
δέχονται πάντα τὸν χρυσὸν ὡς μέτρον διεθνῆς τῶν ἀξιῶν.

Κατὰ ταῦτα ἡ νομισματικὴ μονὰς ἐκάστης χώρας συνδέεται διὰ νό-
μου μὲ ὠρισμένον βᾶρος χρυσοῦ, οὕτως ὥστε ἡ δι' αὐτῆς ἐκπεφρασμένη
τιμὴ ἐνὸς ἀγαθοῦ, δεικνύει μὲ ποῖον βᾶρος χρυσοῦ καθαροῦ εἶναι
ἰσότιμον τὸ ἐν λόγῳ ἀγαθόν.

Οὕτω, ὠρίσθησαν νόμιμα ἰσοδύναμα:

Ἀπὸ τὴν λ. Ἀγγλίας γραμμάρια καθαροῦ χρυσοῦ	7.3223817677	α)	
» τὸ Δολλάριον	»	»	1.5036308806 β)
» τὴν Δραχμὴν 1914	»	»	0,29032258065 γ)
» τὴν Δραχμὴν 1928	»	»	0,01952634 δ)

Καὶ ἐφόσον μὲν τὸ νόμισμα σύγκεται ἀπὸ αὐτούσιον χρυσόν, ἡ σύν-
δεσις εἶναι ἄμεσος, ἐκάστου νομίσματος περιέχοντος βᾶρος καθαροῦ χρυσοῦ
ἀνάλογον μὲ τὰς νομισματικὰς μονάδας πρὸς ἀντιπροσωπεύει. Ἐφ' ὅσον ὁμως
τὸ νόμισμα εἶναι ἀπλῶς παρασιατικόν, ὅπως τὸ τραπεζογραμμάτιον ἢ τὸ
κοινὸν χαρτονόμισμα, ἡ σύνδεσις εἶναι ἔμμεσος καθότι τὸ ἰσχύον σύστημα
χρυσοῦ κανόνος ἐξασφαλίζει τὴν δυνατότητα ἀνταλλαγῆς αὐτοῦ μὲ αὐτού-
σιον χρυσόν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἰσοδυνάμων, προκύπτουν αἱ ἀκό-
λουθοι νόμιμοι ἰσοτιμίαι:

1	£	(πρὸ τοῦ ἐκπεσμοῦ) = Δολλαρ.	$\frac{\alpha}{\beta} = 4.8665635$
1	£	» » » = Δραχ. 1914	$\frac{\alpha}{\gamma} = 25.2215372$
1	£	» » » = Δραχ. 1928	$\frac{\alpha}{\delta} = 375.0001857$
1	\$	= Δραχ. 1914	$\frac{\beta}{\gamma} = 5.1826175$
1	\$	= Δραχ. 1928	$\frac{\beta}{\delta} = 77.0564657$

Περὶ τὰς σταθερὰς αὐτὰς ἰσοτιμίας ἐν ταῖς χώραις ταύταις καὶ ἐντὸς στενωπῶν ὀρίων (τῶν καλουμένων «χρυσῶν ὀρίων» Goldpoints), ὡς γνωστόν, κυμαίνονται αἱ τιμαὶ ἀγοροπωλησιῶν τῶν οἰκείων συναλλαγμάτων. Δι' ὃ καὶ συναλλαγματικαὶ ἰσοτιμίαι δύνανται νὰ κληθῶσιν.

Πωλοῦντες εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας π.χ. ἐμπόρευμα ἀποτιμηθὲν εἰς δρ. 77056, ἦτοι ἰσάξιον (κατὰ τὴν νόμιμον συναλλαγματικὴν ἰσοτιμίαν) μὲ γραμ. καθαρῶ χρυσῶ 1504,63, δυνάμεθα νὰ πληρωθῶμεν μὲ 50 χρυσᾶ νομίσματα τῶν 20 δολλαρίων (double--Eagle) ἢ μὲ ἐν τραπεζογραμμάτιον τῶν 1.000 δολλαρίων ἢ, ὅπερ καὶ τὸ σὺνήθες ἐν τῇ πράξει, διὰ μιᾶς συναλλαγματικῆς 1000 δολλαρίων. Διοθέντος δὲ ὅτι ἐν ταῖς Ἡν. Πολιτεῖαις ἰσχύει ὁ χρυσοῦς κανὼν (Gold Standard), δυνάμεθα τελικῶς τόσον διὰ τοῦ τραπεζογραμματίου ὅσον καὶ διὰ τῆς συναλλαγματικῆς, νὰ πορισθῶμεν γραμμάρια καθ. χρυσοῦ 1054,63 ἦτοι τὸ νόμιμον ἰσοδύναμον τῶν 77056 δραχμῶν.

Ἐπὶ τῆς δυνατότητος τῆς τοιαύτης ἀνταλλαγῆς τῶν ἀγαθῶν μὲ ἰσάξιον ποσὸν καθαρῶ χρυσῶ σιτηρίζεται ἡ διεθνὴς νομισματικὴ πίστις, ἀδιάφορον ἂν δὲν πραγματοποιεῖται τοῦτο πάντοτε ἐν ταῖς καθέκαστα ἡμερησίαις ἀνταλλαγαῖς.

Εἰς τὰς χώρας ἐπομένως ὅπου ἰσχύει ὁ χρυσοῦς κανὼν, ὅταν ἀγοράζομεν ἢ πωλοῦμεν ἀγαθὰ, δὲν πράττομεν κατ' οὐσίαν ἄλλο τί, παρὰ ἀνταλλάσσομεν τὸ ὠρισμένον ποσὸν χρυσοῦ, πὸν τὸ νόμισμά μας ἀντιπροσωπεύει πρὸς ὠρισμένον ποσὸν ἀγαθῶν ἢ τὰνάπαλιν. Ἄν ἀντὶ ἄλλου οἰουδήποτε ἀγαθοῦ πρόκειται περὶ ἀγορᾶς ἢ πωλήσεως αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ, τότε ἀνταλλάσσομεν χρυσὸν ἀντὶ χρυσοῦ καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ ἐκπεφρασμένη εἰς νόμισμα χρυσῆς βάσεως μένει σταθερά.

Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις νομίσματος χρυσοῦ κανόνος συμπίπτει μὲ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ χρυσοῦ καὶ ὅτι αὔξεις ἢ πτώσεις τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν εἶναι συνώνυμος μὲ πτώσιν ἢ αὔξισιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ χρυσοῦ.

Ὡς εἶναι γνωστὸν οἱ τιμάριθμοι δεικνύουν τὰς μεταβολὰς τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν εἰς τὸ ἔσωτερικὸν μιᾶς χώρας, ἐν παραβολῇ πρὸς τὰς τιμὰς μιᾶς βασικῆς ἐποχῆς, λαμβανομένης συνήθως ὡς τοιαύτης τοῦ ἔτους 1914. Ἐὰν π.χ. ὁ τιμάριθμος Ἡν. Πολιτειῶν εἶναι 119, τοῦτο σημαίνει ὅτι ὅσα ἀγαθὰ ἠγοράζοντο κατὰ τὸ 1914 μὲ 100 δολλάρια, ἀγοράζονται σήμερον μὲ 119 δολλάρια, ἄλλαις λέξεσιν ὅτι τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ὑψώθη εἰς τὸ 119 ο]ο τοῦ ἐπιπέδου 1914, ἢ ὅπερ συνώνυμον, ἡ ἐσωτερικὴ ἀγοραστικὴ δύναμις τοῦ δολλαρίου κατῆλθεν εἰς τὰ $\frac{100}{119}$ (85 ο]ο) τῆς τοῦ 1914, ἦτοι ἐμειώθη κατὰ 15 ο]ο ἐν Ἡν. Πολιτεῖαις ἡ ἀξία τοῦ χρυσοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸ λοιπὰ ἀγαθὰ.

Ἀναλόγως, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὸν ἀγγλικὸν τιμάριθμον 128, συνάγομεν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ὑψώθη μέχρι 128 ο]ο

τοῦ προπολεμικοῦ, ἄλλαις λέξεσιν ὅτι ἐμειώθη ἡ ἐσωτερικὴ ἀγοραστικὴ δύναμις τῆς στερλίνας εἰς τὰ $\frac{100}{128}$ (78 ο]ο) τῆς προπολεμικῆς, ἢ, ὅπερ ταυτόσημον, ἐξέπεσεν ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἀξία τοῦ χρυσοῦ κατὰ 22ο]ο τῆς προπολεμικῆς.

Ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸν τιμάρθμον Ὀκτωβρίου 1528,8, συνάγομεν ὅτι τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ὑψώθη εἰς τὰ $\frac{1528,8}{100}$

τοῦ 1911, ἐμειώθη δηλ. ἔκτοτε ἡ ἐσωτερικὴ ἀγοραστικὴ δύναμις τῆς δραχμῆς εἰς τὰ $\frac{100}{1528,8}$ (6,5 ο]ο) τῆς προπολεμικῆς, ἥτοι κατὰ 93,5 ο]ο ταύτης.

Ἀλλά, (καὶ τοῦτο χρήζει ἰδιαιτέρας προσοχῆς) δὲν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐμειώθη κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογία ἡ ἐν Ἑλλάδι, ἀξία τοῦ χρυσοῦ, ὅπως ἐπράξαμεν προκειμένου περὶ τοῦ τιμαρίθμου Ἀγγλίας καὶ Ἡν. Πολιτειῶν. Ἐν Ἑλλάδι ἐμεσολάβησε κατὰ τὸ 1928 νέα σύνδεσις τῆς δραχμῆς μὲ ποσὸν χρυσοῦ 14.87 φορὰς μικρότερον ἢ πρῖν, ἥτοι μὲ γραμ. 0,01952634 ἀντὶ γραμ. 0.29032258065. Διὰ νὰ συγκρίνωμεν ἐπομένως τὴν ἀξίαν χρυσοῦ κατὰ Ὀκτώβρ. 1931 πρὸς τὴν τοῦ 1914, πρέπει νὰ παραβιάσωμεν τιμαρίθμους δραχμῶν τῆς αὐτῆς περιεκτικότητος. Πρὸς τοῦτο διαιροῦμεν τὸν τιμάρθμον 1528.8 διὰ 14.87 καὶ εὐρίσκομεν οὕτω τὸν καλούμενον χρυσοῦν τιμάρθμον 102.8, ἐκ τούτου δὲ συνάγομεν ὅτι τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν χρυσῶν τιμῶν (ἐκπεφρασμένον εἰς δραχμὰς τοῦ 1914) ὑψώθη ἐν Ἑλλάδι εἰς τὰ $\frac{102.8}{100}$ τοῦ 1914, ἢ ὅπερ

ταυτό, ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι ἀξία τοῦ χρυσοῦ ἐμειώθη εἰς τὰ $\frac{100}{102.8}$ (97 ο]ο) τῆς προπολεμικῆς.

Παραβάλλοντες μὲ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ἡν. Πολιτείας, διαπιστοῦμεν τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως ξενίζον γεγονός, ὅτι ἐν Ἑλλάδι τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν χρυσῶν τιμῶν (λιανικῶν) ὑψώθη ὀλιγώτερον καὶ ὁ χρυσὸς ὑλέστη μικρότεραν ἔκπτωσιν ἢ ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις. (Ἑλλὰς 3ο]ο — Ἡν. Πολ. 15ο]ο — Ἀγγλία 22ο]ο). Ἐν συνόψει, ὑψώθη μὲν τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ δρα. 100 τοῦ 1914 εἰς δρα. 1528.8 τοῦ Ὀκτωβρ. 1931, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ἡ δραχμὴ τοῦ 1914 ἰσοδυναμεῖ μὲ χρυσὸν 14.87 φορὰς ὀλιγώτερον ἢ ἡ δραχμὴ τοῦ 1914. Ταῦτα ἐφόσον ἰσχύει ἡ προϋπόθεσις τοῦ χρυσοῦ κανόνος, ἥτοι τὸ ἀπεριορίστως μετατρεπτὸν τῆς δραχμῆς εἰς χρυσόν. Ἐὰν ὅμως, δι' ἓνα ἢ ἄλλον λόγον ὁ μηχανισμὸς, ἕνεκα ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς καλύμματος, παύσῃ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὸ μετατρεπτὸν τοῦτο, τὸ νόμισμα ἐκπίπτει ἀπὸ τῆς χρυσῆς του βάσεως καὶ τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν χρυσὸν δεικνύει πλέον ἢ κυμαινομένη συναλλαγματικὴ τιμὴ τῆς ἐλευθέρως ἀγοραῆς.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀναπτυχθέντων προκύπτει ὅτι ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ νόμων σταθερῶς συνδεομένων νομισμά-

των μεταβάλλεται σὺν τῷ χρόνῳ καὶ μεταβάλλεται εἰς διάφορον βαθμὸν ἐν ταῖς διαφόροις χώραις. Τὸ μέταλλον ἐπομένως τὸ ὁποῖον ἐλήφθη ὡς μέτρον διεθνῆς τῶν ἀξιῶν καὶ τὰ παραστατικά τούτου νομίσματα ἀντὶ σταθερᾶς ἀξίας, ὡς ἐμπρέπει εἰς πᾶν μέτρον, ἔχουν τοιαύτην μεταβαλλομένην ἐν χρόνῳ καὶ χώρῳ.

Τὸ τοιοῦτον ἄτοπον τῆς ἀσταθείας τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν νομισματικῶν μονάδων προκύπτει ἔκδηλον ὅταν συγκρίνωμεν τὰς συνεχῶς μεταβαλλομένας πραγματικὰς (ἀγοραστικὰς) ἰσοτιμίας τῶν διαφόρων χωρῶν μὲ τὰς νομίμου (συναλλαγματικὰς) τοιαύτας. Ἐὰν λάβωμεν π.χ. ὑπ' ὄψει τοὺς τιμαριθμούς τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1931, ἦτοι Ἑλλάδος 1528.8, Ἡν. Πολιτειῶν 119 καὶ Ἀγγλίας 128, εὐρίσκομεν τὰς ἀκολουθούσας ἀγοραστικὰς ἰσοτιμίας.

$$\begin{array}{r}
 1 \text{ £ χρυσὴ} = \text{Δολ.} \frac{119}{128} \times 4.8665 = 0.93 \times 4.8665 = 4.525 \\
 \text{ἀντὶ σταθερᾶς νομίμου} \qquad \qquad \qquad 4.8665 \\
 1 \text{ £ χρυσὴ} = \text{Δολ.} \frac{1528.8}{128} \times 25.22 = 11.94 \times 25.22 = 301 \\
 \text{ἀντὶ} \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad 375 \\
 1 \text{ \$} = \text{Δολ.} \frac{1528.8}{119} \times 5.18 = 12.84 \times 5.18 = 67 \\
 \text{ἀντὶ} \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad 77.05
 \end{array}$$

Διερευνῶντες ἐκ τῶν ἰσοτιμιῶν αὐτῶν τὴν τελευταίαν (δολλαρίου-δραχμῆς) παρατηροῦμεν ὅτι, ἐνῶ νομίμως ἰσοδυναμοῦν 77 δραχμαὶ (ἢ 1 δολλᾶριον) πρὸς γρ. χρ. 1.50463, πραγματικῶς ἀρκοῦν 67 δραχμαὶ διὰ τὴν ἀγορὰν ἐν Ἑλλάδι ἀγαθῶν ποῦ ἀνιπροσωπεύουν ἐν Ν. Ὑόρκῃ γραμμάρια καθ. χρυσοῦ 1.50463. Ἄλλαις λέξεσι, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν γνωστὴν γραφικὴν παράστασιν, σάκκος οἰκοδεσποίνης περιέχων ἐν Ν. Ὑόρκῃ ἀγαθὰ ἀξίας 1 δολλαρίου εἶναι πραγματικῶς ἰσάξιος μὲ ὅμοιον σάκκον ἐν Ἑλλάδι περιέχοντα τὰ αὐτὰ ἀγαθὰ ἢ ἕτερα ἀξίας 67 δραχμῶν μόνον. Καὶ ὅμως, ἂν συγκρίνωμεν ἀμφοτέρους μὲ τὸ διεθνὲς μέτρον ἀξιῶν, τὸν χρυσόν, ὁ μὲν σάκκος τῆς Ν. Ὑόρκῃς ἀξίζει κατὰ τὰ νόμιμα ἰσοδύναμα, γρ. χρυσοῦ 1.50463, ὁ δὲ τῆς Ἑλλάδος $\frac{67}{77} \times 1.50463$, ἦτοι 1.30922. Καὶ περαιτέρω διὰ ν' ἀποκτήσωμεν ἐξ Ἑλλάδος ἀγαθὰ ἐν Ν. Ὑόρκῃ ἀξίας ἐνὸς δολλαρίου, ἦτοι γρ. χρυσοῦ 1.50463, πρέπει, πρὸς ἀγορὰν τοῦ ἀναγκαιοῦντος δολλαρίου, νὰ καισβάλωμεν κατὰ τὴν νόμιμον ἰσοτιμίαν δρ. 77, ἐνῶ αὐταὶ ἰσοδυναμοῦν κατὰ τὴν πραγματικὴν ἰσοτιμίαν μὲ μεγαλύτερον ποσὸν χρυσοῦ ἀκριβῶς μὲ γρ. $1.50463 \times \frac{77}{67} = 1.7292$. Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ἀγοραστικὴ δύναμις τῆς δραχμῆς ($\frac{1}{67}$ τοῦ δολλαρίου) εἶναι μεγαλυτέρα τῆς ἐξωτερικῆς ($\frac{1}{77}$).

Εἰς ὁμαλὰς περιόδους καθ' ἃς λειτουργοῦν ἐλευθέρως οἱ οἰκονομικοὶ νόμοι καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιδρᾶ, πρὸς ἄλλους σκοπούς, ἀντιπληθωρικὴ ἢ πληθωρικὴ τραπεζικὴ πολιτικὴ, αἱ δύο ἰσοτιμίαι, νόμιμος καὶ πραγματικὴ, δὲν παρουσιάζουν τόσον οἰσθητὰς διαφορὰς, ἀλλὰ καὶ ἀνδημιουργηθῶν πρὸς στιγμὴν τοιαῦται, τείνουν νὰ ἰσοπεδωθῶν διὰ τῆς αὐτομάτου ἀλληλεπιδράσεως τῶν συναλλαγῶν.

Ἄν ἐξετάσωμεν ἤδη ἐγγύτερον τὸ μαθηματικὸν περιεχόμενον τῆς ἀγοραστικῆς ἰσοτιμίας, παρατηροῦμεν ὅτι αὕτη, οὔσα ὁ λόγος τῶν ἐσωτερικῶν ἀγοραστικῶν δυνάμεων τῶν δύο ὑπ' ὄψει νομισμάτων, ἐκφράζεται ἀριθμητικῶς διὰ τοῦ πηλίκου τῶν δύο τιμαρίθμων τῶν συγκρινομένων χωρῶν, πολλαπλασιοζομένου ἐπὶ τὴν βασικὴν νόμιμον ἰσοτιμίαν τοῦ 1914. Ἐπομένως τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν δύο τιμαρίθμων. Λάβωμεν ὑπ' ὄψει π. χ. τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν ἰσοτιμίαν Δολλαρίου-δραχμῆς:

$$1 \text{ Δολλ.} = \frac{1528.8}{119} \times 5.18 = 12.84 \times 5.18 = \text{δρ. } 67.$$

Ἐπιπροσέτι καθ' ὑπόθεσιν σταθεροῦ τοῦ παρονομαστοῦ τιμαρίθμου 119 τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, ὅσῳ μεγαλύτερος γίνεται ὁ ἀριθμητὴς ἐλληνικὸς τιμαρίθμος, τόσῳ καὶ τὸ πηλίκον 12,84 αὐξάνει καὶ ἡ ἰσοτιμία ὑψοῦται ὑπὲρ τὰς 67 δρ., ὅσῳ δὲ ἐλαττοῦται ὁ ἐλληνικὸς τιμαρίθμος σμικρύνεται καὶ ἡ ἰσοτιμία. Καὶ τἀνάπαλιν, ἐπιπροσέτι τοῦ ἀριθμητοῦ ἐλληνικοῦ τιμαρίθμου, ὅσῳ αὐξάνει ὁ ἀμερικανικὸς τιμαρίθμος τόσῳ ἐλαττοῦται ἡ ἰσοτιμία καὶ ὅσῳ ἐλαττοῦται ὁ ἀμερικανικὸς τιμαρίθμος τόσῳ αὐξάνει ἡ ἰσοτιμία. Ὑψουμένων ἢ κατερχομένων καὶ τῶν δύο τιμαρίθμων κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, ἡ ἰσοτιμία μένει ἀμετάβλητος.

Ἐξ ἄλλου, ἐπιπροσέτι, καθ' ὑπόθεσιν, τοῦ ἀμερικανικοῦ τιμαρίθμου σταθεροῦ, ἐκ τῶν διαφόρων τιμῶν, ἃς δύναται νὰ λάβῃ ὁ ἐλληνικὸς τιμαρίθμος, ὑπάρχει μία χαρακτηριστικὴ. Εἶναι ἡ τιμὴ, ἡ ὁποία καθιστᾶ τὴν ἀγοραστικὴν ἰσοτιμίαν ἴσην πρὸς τὴν συναλλαγματικὴν. Ἐὰν π. χ. εἴχομεν ἐλληνικὸν τιμαρίθμον 1780, τότε ἡ ἰσοτιμία θὰ ἦτο ἴση πρὸς τὴν νόμιμον:

$$\frac{1780}{119} \times 5.18 = 14.87 \times 5.18 = \text{δρ. } 77$$

Βεβαίως ἡ ἀκρίβεια τοῦ ἀριθμοῦ, ὅστις ἐκφράζει τὴν ἀγοραστικὴν ἰσοτιμίαν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀκρίβειας καὶ πληρότητος τῶν ὑπ' ὄψει τιμαρίθμων καὶ τοῦ ὁμοιομόρφου τῆς ἐκατέρωθεν χρησιμοποιηθείσης μεθόδου πρὸς κατάρτισιν αὐτῶν. Ὅσον ἀφορᾶ τὸ εἶδος τοῦ χρησιμοποιητέου ἐν γένει τιμαρίθμου ἐν ταῖς οἰκονομικαῖς μελέταις, αἱ γινώμαι τῶν διασημοτέρων οἰκονομολόγων διίστανται.

Κατὰ τὴν σχετικὴν ἔρευναν, ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τὴν ἐν Οὐάσιγκτων συνδιάσκεψιν τοῦ 1927, ἐπὶ τριακοσίων περίπου συνέδρων 176 ἐξεφράσθησαν ὑπὲρ τοῦ καθολικοῦ τιμαρίθμου. Τοιοῦτον γενικώτατον, περιλαμβάνοντα ἀγαθὰ ἐν γένει, ὑπηρεσίας παντοειδεῖς, μετοχάς, ὁμολο-

γίας, ακίνητα, μισθούς, εισοδήματα και ναίλους, κατήρτισεν ὁ οικονομολόγος Carl Snyder τῆς Τραπεζῆς τοῦ Ὀμοσπονδιακοῦ Ἀποθέματος ἐν Ν. Ὑόρκη. Ἐτεροι 59 ἐκ τῶν συνέδρων ἐξεφράσθησαν ὑπὲρ τοῦ χ ο ν δ ρ ι - κ ο ῦ τιμαρίθμου καὶ 15 ὑπὲρ τοῦ λ ι α ν ι κ ο ῦ τοιούτου.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὅσῳ ὁ τιμάρριθμος εἶναι συνθιτώτερος τόσῳ καὶ πληρέστερον περιλαμβάνει τὴν καθολικὴν αἴτησιν χρήματος ὑπὸ τὰς ποικίλας αὐτῆς μορφὰς καὶ ἄρτιώτερον κατὰ συνέπειαν ἀποδίδει τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τοῦ νομίσματος ἐν τῇ χώρᾳ. Ἀλλὰ καὶ τόσῳ δυσκολώτερον προσαρμόζεται τὸ σύνολόν του εἰς τὰς ἐπὶ μέρους μεταβολὰς τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὸν στοιχείων. Ἐὰν π.χ. ἐπέλθῃ ὑπερίμνησις τῶν εἰδῶν διατροφῆς, ἢ προσαρμογὴ τῶν λοιπῶν στοιχείων πρὸς τὴν νέαν τιμὴν, ἐφόσον εἶναι ταῦτα ἐπιδεκτικά, ἐξελίσσεται μὲ ρυθμὸν ἀνομοιόμορφον καὶ διάφορον δι' ἕκαστον στοιχεῖον καὶ δι' ἑκάστην χώραν. Ναὶ μὲν πιστεύεται ὅτι σὺν τῷ χ ρ ὀ ν ῳ θὰ ἐπιτευχθῇ πλήρης προσαρμογὴ, ἀλλὰ τοιοῦτος τιμάρριθμος χάνει τὴν ἀναγκαίαν ἐπικαιρότητα. Σὺν τῷ χ ρ ὀ ν ῳ ὅλοι θ' ἀποθάνωμεν λέγει κάπου ὁ Keynes.

Οἰοσδήποτε ὅμως τιμάρριθμος καὶ ἂν χρησιμοποιηθῇ, τ' ἀποτελέσματα δὲν ἀφίστανται πολὺ ἐφόσον δὲν ἐγένοντο χονδρικοὶ σφάλματα ἢ δὲν ἐφηροδόθησαν τελείως διάφοροι μέθοδοι κατὰ τὴν κατάρτισιν τῶν δύο συγκρινομένων τιμαρίθμων. Αὐτὸς ὁ διάσημος καθηγητὴς Irving Fisher, ἐμπειρότατος περὶ τοὺς τιμαρίθμους, δημοσιεύων ὁ ἴδιος χονδρικοὺς τοιούτους, λέγει :

«Οἱ τιμάρριθμοι τοὺς ὁποίους χρησιμοποιοῦμεν ἀνήκουν εἰς τὸ χονδρικὸν ἐμπόριον· τ' ἀποτελέσματα ὅμως δὲν εἶναι πολὺ διάφορα ἐὰν χρησιμοποιήσωμεν τιμαρίθμους λιανικῆς πωλήσεως». Καὶ ἄλλαχοῦ προσθέτει : «Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀνεξαριτήτως τοῦ τεχνικοῦ ζητήματος τῆς ἐκλογῆς τοῦ προτιμοτέρου τιμαρίθμου πρὸς σταθεροποίησιν τῶν τιμῶν, τὰ γεγονότα δεικνύουν ὅτι οὗτοι συμπίπτουν».

Ἐν Ἑλλάδι ἡ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα δημοσιεύει τιμαρίθμους ἀκριβείας ζωῆς καὶ λιανικῆς πωλήσεως εἰδῶν διατροφῆς διὰ τὴν πόλιν Ἀθηνῶν, ἢ δὲ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ὁμοίους μὲ δεδομένα ὅμως 44 πόλεων. Χονδρικός ἑλληνικός τιμάρριθμος δὲν κατηρτίσθη ἀκόμη. Ἀλλ' οὔτε, ὡς εὐνόητον, καθολικός.

Μεταξὺ τῶν τιμαρίθμων τῆς «Ἐθνικῆς Οἰκονομίας» θεωρῶ τὸν λιανικὸν εἰδῶν διατροφῆς ὁμοιογενέστερον πρὸς τοὺς ἀντιστοιχοὺς ξένους καὶ ἐν γένει καταλληλότερον, δι' ὃ καὶ ἐχρησιμοποίησα αὐτὸν ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ μὲ τοὺς ἀντιστοιχοὺς Ἀγγλικὸν καὶ Ἀμερικανικὸν τοὺς ὁποίους δημοσιεύει τὸ Ἰνστιτούτον Βρυξελλῶν. Ὁ λιανικὸς τιμάρριθμος διατροφῆς ὡς ἀπλούστερος τοῦ τῆς ἀκριβείας ἐμπνέει περισσοτέραν ἐμπιστοσύνην ὡς πρὸς τὴν ἐμφυλλοχώρησιν συστηματικῶν σφαλμάτων, ὡς ἐλαστικώτερος δὲ ἐληθεύεται ἐγκαιρότερον ἀπὸ τὰς διακυμάνσεις τῆς κυκλοφορίας καὶ ἀμεσώτερον ἀπὸ τὰς μεταβολὰς τῶν καθέκαστα χονδρικῶν

τιμῶν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀκριβείαν τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος ἀποτελεῖ διάμεσον μεταξὺ «χονδρικοῦ» καὶ «ἀκριβείας ζωῆς». Σχετικῶς, ἐπιβάλλεται νὰ μὴ παροραθῇ ὅτι οἱ τιμαρίθμοι ἐν γένει καταρτίζονται διὰ πηλίκων μέσων τιμῶν, εἴτε χρησιμοποιεῖται πρὸς τοῦτο ἡ μέση ἀριθμητικὴ τιμή, εἴτε ἡ γεωμετρικὴ, εἴτε ἡ ἀρμονικὴ τοιαύτη. Ἐπομένως διακύμανσις τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν καὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἰσοτιμίας, δὲν σημαίνει ἀναγκαίως καὶ ἀνάλογον καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν κλίσιν διακύμανσιν ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ὄλων τῶν στοιχείων ποὺ ἀπαρτίζουν τὸν τιμαρίθμον. Προκειμένου π. χ. περὶ τοῦ λιανικοῦ ἢ καὶ τοῦ χονδρικοῦ τιμαρίθμου, ὠρισμένη πτώσις αὐτῶν δὲν σημαίνει πάντοτε ὅτι ἔπασαν κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν αἱ εἰδικαὶ τιμαὶ ὄλων τῶν ἀγαθῶν. Εἶναι δυνατόν μάλιστα ἔναι ἐξ οὐτῶν νὰ ὑψώθησαν ἐνῶ αἱ λοιπαὶ κατῆλθον τόσον σημαντικῶς ὥστε τὸ γενικὸν ἐπίπεδον νὰ παρουσιάσῃ πράγματι πτώσιν.

Ἡ παρακολούθησις τῶν λεπτομερειῶν αὐτῶν ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερος τὸν ἔμπορον, εἰς τὴν πρακτικὴν δὲ ταύτην ἀναζήτησιν οἱ σύνθετοι τιμαρίθμοι, μηδὲ τοῦ χονδρικοῦ ἐξαίρουμένου, (ἐφόσον εἶναι σύνθετος ἐκ διαφορῶν εἰδῶν), ὀλίγην τοῦ παρέχουν ὠφέλειαν. Τὸν ἔμπορον ἐνδιαφέρουν οἱ ἀτομικοὶ τῶν ἐμπορευμάτων τιμαρίθμοι.

Τὸ περιθώριον τῆς μελέτης ταύτης δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐκιαθῶ πλατύτερον ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, εἰς ὃ ἄλλως τε ἀρκούντως διέτριψα ἵνα ἐξάρω ὅτι τὰ ἐκ τῶν τιμαρίθμῶν συμπεράσματα, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀξιώσεις τελείας ποσοτικῆς ἀκριβείας, περισφίγγουν ἐν τούτοις τὴν πραγματικότητα τοσούτῳ στενώτερον ὅσῳ ἀκριβέστεροι καὶ ὁμοιογενέστεροι εἶναι οἱ τιμαρίθμοι, ὀλιγώτερον δὲ ἀντιδρᾷ ἢ νομοθεσία τῶν συγκρινομένων χωρῶν εἰς τὴν ἐλευθέραν λειτουργίαν τῶν οἰκονομικῶν νόμων.

Ἡ ἀσυμφωνία τῶν δύο ἰσοτιμιῶν ἀγοραστικῆς καὶ συναλλαγματικῆς παρουσιάζεται ὑπὸ δύο τύπους, καθόσον ἡ πρώτη εἶναι κατωτέρα τῆς δευτέρας ἢ ἀνωτέρα ταύτης.

Α' Περίπτωσις. — Ὅταν ἡ πραγματικὴ ἰσοτιμία Δολλαρίου-δραχμῆς (67) εἶναι κατωτέρα τῆς νομίου (77), ὅταν δηλ. ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις τῆς δραχμῆς ($\frac{1}{67}$ τοῦ δολλαρίου) εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἐξωτερικῆς ($\frac{1}{77}$ τοῦ δολλαρίου), τότε τὸ τοιοῦτον καθεστὼς εἶναι :

Ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν. — Δυσμενὲς διὰ τὸν Ἕλληνα εἰσαγωγέα, διότι πληρώνει 77 δραχμ. (1 Δολλάριον) διὰ σάκκον ἀξίζοντα ἐν Ἑλλάδι δρ. 67, ὁμαλὸν δὲ διὰ τὸν ἀντίστοιχον ἀμερικανὸν ἐξαγωγέα, ὅστις λαμβάνει 1 δολλάριον, ὅσον ἀξίζει ὁ σάκκος ἐν τῇ χώρᾳ του.

Ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν. — Ὅμαλόν διὰ τὸν Ἕλληνα ἐξαγωγέα, ὅστις λαμβάνει διὰ τὸν ἐξαγόμενον σάκκον τοῦ $\frac{67}{77}$ τοῦ δολλα-

ρίου, ἐξ οὗ πορίζεται δρ. 67, ἦτοι τὴν ἐν Ἑλλάδι ἀξίαν τοῦ σάκκου, εὐμενὲς δὲ διὰ τὸν ἀντίστοιχον ἀμερικανὸν εἰσαγωγέα, ὅστις πληρώνει $\frac{67}{77}$ τοῦ δολλαρίου διὰ σάκκον, οὕτινος ὁ ἰσοδύναμος ἀξίζει ἐν τῇ χώρᾳ του ἐν ἀκέραιον δολλᾶριον.

Ἐν συνόψει, τὸ τοιοῦτον καθεστῶς εἶναι μειονεκτικὸν διὰ τὴν εἰσαγωγήν καὶ εὐμενὲς διὰ τὴν ἐξαγωγήν. Προκαλεῖ ὅμως διαρροὴν συναλλάγματός ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς ἰσοδύναμον διαφυγὴν ἐθνικοῦ κεφαλαίου, διότι καθ' ἑκάστην ἀνταλλαγὴν ἰσοτίμων σάκκων, εἰσάγομεν $\frac{67}{77}$ τοῦ δολλαρίου καὶ ἐξάγομεν ἀκέραιον δολλᾶριον, ἦτοι ἀναλίσκομεν $\frac{10}{77}$ τοῦ δολλαρίου ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ κεφαλαίου.

Β' περίπτωσης. — Ὅταν ἡ πραγματικὴ ἰσοτιμία Δολλαρίου δραχμῆς (ἔστω 77, ἀντιθέτως δηλ. πρὸς τὴν Α' περίπτωσιν) εἶναι ἀνωτέρα τῆς Νομίμου (ἔστω 67), ὅταν δηλ. ἡ ἐσωτερικὴ ἀξία τῆς δραχμῆς ($\frac{1}{77}$) εἶναι μικροτέρα τῆς ἐξωτερικῆς, τότε τὸ τοιοῦτον καθεστῶς εἶναι :

Ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγήν.—Εὐμενὲς διὰ τὸν Ἕλληνα εἰσαγωγέα, ὅστις λαμβάνει σάκκον ἀξίας 77 δρ. ἐν Ἑλλάδι ἀντὶ ἐνὸς δολλαρίου τὸ ὅποιον ἀποκτᾷ μὲ 67 μόνον δραχμᾶς. Ὁμαλὸν δὲ διὰ τὸν ἀντίστοιχον ἀμερικανὸν ἐξαγωγέα ὅστις λαμβάνει διὰ τὸν ἐξαγόμενον παρ' αὐτοῦ σάκκον 1 δολλᾶριον, ἦτοι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἐν τῇ χώρᾳ του.

Ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγήν.—Ὁμαλὸν διὰ τὸν Ἕλληνα ἐξαγωγέα, μόνον ἐν ἣ περιπτώσει ἐπιτύχη τιμὴν εἰς δολλᾶρια ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὴν ἐν Ἑλλάδι τιμὴν τοῦ σάκκου του (δρ. 77) ἦτοι (ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νομίμου ἰσοτιμίας $\frac{77}{67}$ τοῦ δολλαρίου = δολ. $1 + \frac{10}{67}$). Δυσμενὲς διὰ τὸν ἀντίστοιχον ἀμερικανὸν εἰσαγωγέα ἐφ' ὅσον ὁ Ἕλλην ἐξαγωγεὺς δὲν στέρξη νὰ παραχωρήσῃ τὸν σάκκον του πρὸς 1 δολλᾶριον (67 δρχ) ἐπὶ ἰδίᾳ ζημίᾳ 10 δραχμῶν.

Ἐν συνόψει. Τὸ τοιοῦτον καθεστῶς εἶναι δυσμενὲς διὰ τὴν ἐξαγωγήν καὶ πλεονεκτικὸν διὰ τὴν εἰσαγωγήν. Προκαλεῖ ὅμως (ἐν τῇ κατὰ κανόνα δυσεπιτεύκτω περιπτώσει τιμῆς ἀνωτέρας τοῦ δολλαρίου) εἰσροὴν προσθέτου συναλλάγματος, ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς ἰσοδύναμον αὔξησιν ἐθνικοῦ κεφαλαίου. Ἐὰν π.χ. ὁ Ἕλλην ἐξαγωγεὺς ἐπιτύχη τιμὴν δολλ. $1 + \frac{10}{67}$ (ἀντὶ $\frac{67}{77}$ κατὰ τὴν Α' περίπτωσιν), τότε καθ' ἑκάστην ἀνταλλαγὴν ἰσοτίμων σάκκων, θὰ εἰσάγονται δολλ. $1 + \frac{10}{67}$ καὶ θὰ ἐξάγεται 1 μόνον δολλᾶριον.

Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς ταύτης ἀναλύσεως καὶ τῶν δύο τύπων ὑφ' οὓς παρουσιάζεται ἡ ἀσυμφωνία τῶν δύο ἰσοτιμιῶν, συνάγεται ὅτι ἀμφότεροι παρουσιάζουν ἀνωμαλίαν καὶ ὅτι ἡ ὁμαλότης ἔγκειται ἐν τῇ συμπτώσει τῶν δύο ἰσοτιμιῶν. Ὁρισθέντος ἅπαξ τοῦ χρυσοῦ μετάλλου ὡς διεθνοῦς μέτρου τῶν ἀξιῶν, ἀντίκειται εἰς αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἐν γένει τοῦ «μέτρου» τὸ ν' ἀνταλλάσσεται πάντοτε καὶ παντοῦ τὸ αὐτὸ ποσὸν χρυσοῦ πρὸς νόμισμα διαφόρου ἐκασταχοῦ καὶ ἐκάστοτε δυνάμεως. Μόνον ἐν τῇ ἰσότητι π ρ α γ μ α τ ι κ ῆ ς καὶ ν ο μ ί μ ο υ ἰσοτιμίας, ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος, ἐκάστη χώρα ἀνταλλάσσει μὲ τὰς ἄλλας, ἰσοδυνάμους ἀξίας καὶ οὕτω ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐξίσωσις τῶν συμφερόντων, βάσις πάσης ὑγειοῦς οἰκονομίας.

Ὁ τρεχούμενος ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ διατήρησις π ρ α γ μ α τ ι κ ῆ ς ἰσοτιμίας κατωτέρας τῆς ν ο μ ί μ ο υ συμφέρει καθ' ὃ εὐνοοῦσα τὴν ἐξαγωγήν (περίπτωσης Α'), ἐκτὸς τοῦ ὅτι παραβλέπει τὰ οὐσιώδη μειονεκτήματα ὅσα ἡ ἀνάλυσις τῆς περιπτώσεως ταύτης ἀπεκάλυψεν, ἰδίᾳ τὴν λ α ν θ ἄ ν ο υ σ α ν δ ι α ρ ρ ο ῖ ἢ ν συναλλάγματος, δὲν δύναται νὰ ἔχη καὶ πλήρη ἐφαρμογὴν ἐν Ἑλλάδι. Ταύτης τὰ κύρια ἐξαγωγικὰ προϊόντα δὲν συναντοῦν ἐν ταῖς χώραις ὅπου ἀποστέλλονται ἐγχώρια ὁμοειδῆ τοιαῦτα πρὸς ἄν' ἀνταγωνισθοῦν. Ἄλλ' οὔτε σοβαρὸν ἀνταγωνισμὸν συναντοῦν ἐκεῖ ἀπὸ ἄλλοθεν ἀποστελλόμενα ὁμοειδῆ προϊόντα. Ἡ ποιότης τῆς σταφίδος μας εἶναι ἀκαταγώνιστος, ὡς πρὸς δὲ τὰ καπνά, ὑπερτεροῦμεν εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν ἐκλεκτῶν ποιοτήτων, εὕρισκόμενοι ἄλλως τε εἰς τὰς παραμονὰς συνεννοήσεως μετὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ Τουρκίας διὰ τὰς συνήθεις ποιότητας. Ἐτερος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ἐν Ἑλλάδι εἶναι ὅτι οἱ ἐξαγωγεῖς μας ἐσυνείθησαν καὶ ἐπιμένουν καὶ παρὰ τὴν σημερινὴν κρίσιν νὰ προσφέρουν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὸ ἐμπόρευμά των εἰς τιμὰς ὑπερβολικὰς ὑπερβαινούσας σημαντικώτατα τὰ περιθώρια τῆς πραγματικῆς ἰσοτιμίας. Εἰς τὸ πρόσφατον Δελτίον τῶν Γενικῶν Ἀποθηκῶν ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1931 μέχρι 20 Ἰανουαρίου 1932 ἐξαγωγή τοῦ σταφιδοκάρπου ἀνῆλθεν εἰς λίτρας Ἑνετικὰς 95.518.643 ἔναντι περυσινῆς ἐξαγωγῆς κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον λ. ε. 124.027.403 παρουσιάζουσα οὕτω μείωσιν κατὰ λ. ε. 28.508.760. Βεβαίως συνετέλεσεν εἰς τοῦτο καὶ ἡ γενικὴ κρίσις, ἀλλὰ τὸ δελτίον δὲν ἀποσιωπᾷ ὅτι ἡ αἰσθητοτάτη αὕτη ὀπισθοδρομήσις ὀφείλεται καὶ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰς ὑψηλὰς τιμὰς.

Τὴν εὐδὼσιν τῆς ἐξαγωγῆς μιᾶς χώρας, εἰδικώτερον προκειμένου περὶ Ἑλλάδος, προάγει ἀποτελεσματικώτερον ἀπὸ μέτρα προσομοιάζοντα πρὸς ἀμφίστομον μάχαιραν, ἡ εἰδικότης τῆς χώρας εἰς τὴν παραγωγὴν ἰδιότυπου προϊόντος, ἡ μακρὰ ἔξις τῶν καταναλωτῶν τῆς ξένης χώρας πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο καὶ τὴν σταθερὰν ποιότητά του (Standardisée) καὶ ἡ τόνωσις καὶ γενίκευσις τῆς ἔξεως ταύτης δι' ἐπιμεμελημένης σκευασίας καὶ ἀμέμπτου ἐμφανίσεως τοῦ προϊόντος, ἐπιτυχοῦς καὶ ἀόκνου διαφημίσεως καὶ συνά-

ψεως ευστόχων ἐμπορικῶν συμβάσεων. Ἐναντι τοιούτων πλεονεκτημάτων τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς θὰ ἔπαιζεν ἐν Ἑλλάδι δευτερεύοντα ρόλον, ὑπὸ τὸν ὄρον, βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ ἐξωθοῦντο καὶ αἱ τιμαὶ εἰς δυσθεώρητα ὕψη, ἀλλὰ θὰ περιορίζοντο ἐντὸς τῶν λογικῶν ὁρίων, διαθέτουν δὲ πρὸς τοῦτο ἰκανὸν περιθώριον οἱ Ἕλληνες ἐξαγωγεῖς.

Ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκειτο ἀπέναντι τῆς Ἀγγλίας, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀπομακρύνσεως ταύτης ἀπὸ τὴν χρυσὴν βάσιν, μὲ ἀγοραστικὴν ἰσοτιμίαν δρχ. 302 παρουσιάζουσιν διαφορὰν 20 ο]ο ἐπὶ ἔλασσον ἀπὸ τὴν νόμιμον, ἔναντι δὲ τοῦ Δολλαρίου, πρὸς τὸ ὁποῖον προσηνατολίσθημεν ἔκτοτε, εὐρίσκειται μὲ ἰσοτιμίαν ἀγοραστικὴν 67 παρουσιάζουσιν 13 ο]ο διαφορὰν ἐπὶ ἔλασσον ἀπὸ τὴν νόμιμον. Ἐνῶ; ὅπως εἶδομεν προηγουμένως, ἡ ἀγοραστικὴ ἰσοτιμία Στερλίνας—Δολλαρίου κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἦτο 4.525 ἔναντι νομίμου 4.866 ἥτοι παρουσίαζε διαφορὰν μόνον 7 ο]ο.

Ἡ ἀνωμαλία αὕτη, ὅπως ἐμφαίνεται εἰς τὸν παρατιθέμενον πίνακα Α', ὑφίσταται ἀπὸ τῆς σταθεροποιήσεως ἀκόμη τοῦ 1928, ὅποτε συνεδέθη καὶ πάλιν ἡ δραχμὴ μὲ τὸν χρυσόν, μὲ νέαν νόμιμον συναλλαγματικὴν ἰσοτιμίαν δρ. 375 κατὰ λίραν, χωρὶς νὰ ληφθῆ τότε ὑπ' ὄψει ἡ ἀγοραστικὴ τοιαύτη, κυμαινομένη περὶ τὰς 320 δραχμιάς. Ἐὰν ἔκτοτε δὲν ἐπετεύχθη ἡ ἐξίσωσις τῶν δύο ἰσοτιμιῶν, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἀντιέδρασε κατὰ τῆς αὐτομάτου ἀλληλεπιδράσεως τῶν συναλλαγῶν ἀδιάλειπτος ἀντιπληθωρισμὸς καὶ εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε νὰ καταστῆ εὐρύτερον τὸ χάσμα, νὰ γίνῃ δὲ αἰσθητοτέρα καὶ ἡ ὀξύτης τῆς κρίσεως πρὸς διερχόμεθα. Εἰς τὸν πίνακα Α' φαίνεται ἐξὼφθαλμος ἡ συνεχὴς σύμπτυξις τῆς κυκλοφορίας καὶ ἡ συναφὴς πτώσις τοῦ τιμαρίθμου. Ἡ μὲν κυκλοφορία ἐμειώθη ἀπὸ ἐκ. Δ. 5.445.1 κατὰ τὸ 1928 εἰς ἐκ. δρχ. 4.152.4 κατ' Αὐγούστιον καὶ εἰς ἐκ. δρχ. 3.780.8 μόνον, συμφώνως μὲ τὴν κατάστασιν τῆς Ἐκδοικῆς τῆς 23 Ἰανουαρίου, ὃ δὲ τιμάρθμος ἀπὸ 1929 κατὰ τὸ 1928 κατῆλθεν εἰς 1520.8 κατ' Ὀκτώβριον 1931. Τὴν κίνησιν αὐτὴν παρηκολούθησε, φυσικῶς, καὶ ἡ ἰσοτιμία καὶ θὰ διηνοιγετο ἔτι εὐρύτερον τὸ χάσμα, ἂν δὲν κατήρχοντο παραλλήλως πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν καὶ οἱ τιμάρθμοι Ἀγγλίας καὶ Ἡν. Πολιτειῶν. Ἀκριβῶς τοῦ γεγονότος τούτου θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐπωφεληθῶμεν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1929, προσηλοῦντες τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν μας περὶ τὸν χαρακτηριστικὸν τιμάρθμον 1780 περίπου, ὅποτε, κατερχομένων τῶν τιμαρίθμων Ἀγγλίας καὶ Ἡν. Πολιτειῶν μέχρι 128 καὶ 119 κατὰ Σεπτέμβριον 1931 θὰ εἶχομεν ἰσοτιμίας :

$$\text{Στερλίνα} = \frac{1780}{128} \times 25.22 = 13.90 \times 25.22 = \text{δρ. } 350. -$$

$$\text{Δολλάρ.} = \frac{1780}{119} \times 5.18 = 14.87 \times 5.18 = \text{δρ. } 77 \text{ περίπου}$$

Πίναξ Α'.

Ἐποχαι	Κυκλοφορία έκ. δρ.	Τιμάρηθος			Ἴσοτιμίαι	
		Ἑλλην.	Ἀγγλ.	Ἑ. Πολ.	Στερολίνα	Δολλάρ.
Μέση 1928	5.445.1	1929	157	154.3	307.50	64.75
» 1929	5.338.0	1987	154	156.7	325.33	65.68
» 1930	4.895.1	1691	145	143.	292.50	61.22
Ἰαν. 1931	4.521.0	1663.7	136	127.	308.44	64.43
Φεβρ. »	4.416.7	1646	136	127.	305.16	67.13
Μαρτ. »	4.464.8	1603.1	134	126.4	291.63	65.63
Ἀπριλ. »	4.435.7	1591.8	129	124.	311.71	66.40
Μάϊος »	4.303.5	1589.8	129	121.	310.71	68.01
Ἰούν. »	4.254.9	1575.5	127	118.3	312.72	68.94
Ἰούλ. »	4.170.1	1566.1	130	119.	303.64	68.16
Αὐγ. »	4.152.6	1539.4	128	119.7	303.14	66.61
Σεπτεβ. »	4.422.	1527.4	128	119.	302.	66.45
Ἰοκτωβρ. »	4.296.6	1528.8	128	119.	301.12	66.51
Νοεμβρ. »	3.986.7					
Δεκέμ. »	4.002.9					
7 Ἰαν. »	3.972.4					
15 » »	3.875.2					
23 » »	3.780.8					

Ὅπως δῆποτε, ἐὰν ἐγκαίρως ἀπὸ τοῦ 1929 π.χ. ἠκολουθοῦμεν τὴν ὀρθὴν τακτικὴν θὰ εὐρισκόμεθα σήμερον ἐν ἀρμονίᾳ τῶν δύο ἰσοτιμιῶν ἔναντι τοῦ Δολλαρίου. Θὰ εἶχε δὲ συγχρόνως ἀποφευχθῆ ὁ μάταιος ἀπὸ ἐτῶν ἀντιπληθωρισμός, ὁ προκαλέσας διαρροὴν ἐθνικοῦ κεφαλαίου, ὁ πιέσας καὶ πιέζων τὸ ἐμπόριον διὰ τῆς στενότητος τῶν κυκλοφοριακῶν μέσων, καθιστῶν, δὲ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπαχθεστέρας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐργαζομένων ἰδίᾳ μὲ μακροπροθέσμους πιστώσεις ὅπως ὁ ἀγροτικὸς κόσμος κ.λ.

Ἐναντι τῶν οὐσιωδεστῶν τούτων μειονεκτημάτων τοῦ ἀσκηθέντος ἀντιπληθωρισμοῦ δὲν ἀνιτάσσονται ὑπὸ τῶν τυχόν ἀντιφρονούντων εἰμὴ πενυχρὸ ἐπιχειρήματα. Εἶδομεν ἤδη προηγουμένως πόσῃ ἀξίαν ἔχει, ἰδίᾳ διὰ τὴν Ἑλλάδα, τὸ ὑπὲρ τῆς τονώσεως τῆς ἐξαγωγῆς ἐπιχείρημα. Ἀλλὰ καὶ σχετικῶς μὲ τὴν εἰσαγωγὴν, τῆς ὁποίας μᾶς ἐνδιαφέρει σήμερον ἡ περιστολή, ἠκούσθη ἀναφερόμενον τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ στενότης τῶν κυκλοφοριακῶν μέσων καὶ τῆς πίστεως ἀποθαρρύνουν τοὺς εἰσαγωγεῖς. Ἀπὸ τί; Μήπως ἀπὸ τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀσκήσιν τῆς εἰσαγωγικῆς τῶν λειτουργίας; Ἀλλὰ τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ἀσφαλῶς διὰ τῶν κατασταλτικῶν μέτρων παροχῆς συναλλάγματος καὶ τῆς μελετωμένης διαρροῦθμίσεως τῶν συμβάσεων,

ἐνῶ, διερωτῶμαι, μὲ τι θ' ἀντικαταστήσωμεν τὰ πραγματικῶς ἀναγκαῖα ἐκ τῶν ἀποκλειομένων ξένων προϊόντων ἂν ὄχι μὲ τὰ ἀνάλογα ἐγχώρια; Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν, στερούμενοι τῶν πιστώσεών των, παραγωγοὶ καὶ εἰσαγωγεῖς νὰ ἐντείνουν οἱ μὲν τὴν παραγωγὴν των, νὰ τραποῦν δὲ οἱ δὲ πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἐμπορίαν, εἰς ἀντιστάθμισμα τοῦ διαφεύγοντος αὐτοὺς βιοποριστικοῦ των ἐπαγγέλματος; Ἐπίσης πενιχρὸν εἶναι, καλῶς σταθμιζομένων τῶν πραγμάτων, τὸ ἐπιχείρημα ὅτι διὰ τοῦ ἀνιπληθωρισμοῦ ἐπιτυγχάνεται μείωσις τῆς ἀκριβείας τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὴν τοιαύτην κατὰ 13 0]0—14 0]0 πτῶσιν τοῦ τιμαριθμοῦ ἐπωφελήθησαν θετικῶς ἐπὶ τι διάστημα μόνον οἱ δανεισταὶ καὶ οἱ σταθερὸν ἔχοντες εἰσόδημα, ἐκ δὲ τῶν μισθωτῶν ὅσοι διετήρησαν τὰς θέσεις των ἢ ὅσων δὲν ἠλαττώθη ὁ μισθὸς καὶ τὸ ἡμερομίσθιον, ἐνῶ ἐζημιώθησαν οἱ γεωργοὶ καὶ λοιποὶ ἐργαζόμενοι μὲ μακροπροθέσμους ἰδίᾳ πιστώσεις.

Ἐν συμπεράσματι, ἐκτὸς τῶν ἐπιστημονικῶν λόγων οἰκονομικῆς ἰσοροπίας ποὺ ἐπιβάλλουν τὴν προσέγγισιν τῆς ἀγοραστικῆς ἰσοτιμίας (67) πρὸς τὴν νόμιμον (77), συντρέχει εἰς τοῦτο καὶ ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ ἀμυνθῆ ὁ παραγωγικὸς κόσμος τῆς χώρας ἐναντίον τῆς ὀξύτητος ποὺ προσλαμβάνει ἐπ' ἐσχάτων ἡ ἑλληνικὴ κρίσις διὰ λελογισμένου πληθωρισμοῦ τῶν κυκλοφοριαμῶν μέσων. Μέχρι τίνος ὁρίου, τὸ καθορίζει, κατὰ τὰ προηγουμένως λεχθέντα ὁ **χ α ρ α κ τ η ρ ι σ τ ι κ ὸ ς** τιμαριθμὸς (1780).

Γνωρίζω καλῶς ὅτι, μετὰ τὴν γενικὴν ἐγκατάλειψιν τῆς χρυσοῦς βάσεως κατὰ τὸν πόλεμον, τὸ πείραμα τοῦ ἀκατασκέτου πληθωρισμοῦ ἐνέσπειρε, καὶ δικαίως, τοιοῦτον ἀποτροπιασμόν, ὥστε ἀρκεῖ σήμερον καὶ ἡ ἐκστόμισις μόνον τῆς λέξεως, διὰ νὰ θολώσῃ τὴν ὑγιᾶ κρίσιν. Βεβαίως, τόσον ὁ πληθωρισμὸς ὅσον καὶ περισσότερον ἔτι ὁ ἀνιπληθωρισμὸς, ἀσκούμενοι ἐντόνως καὶ παρατεταμένως εἶναι καταστρεπτικοί, ζημιοῦντες ὁ μὲν τὴν τάξιν τῶν εἰσοδηματιῶν καὶ μισθωτῶν ὑπὲρ τῶν παραγωγικῶν τάξεων, ὁ δὲ τὰς τελευταίας ταύτας ὑπὲρ τῶν πρώτων, τελικῶς δὲ ἀμφοτέροι τοὺς πάντας. Ἐν προκειμένῳ ὅμως, ὁ λόγος δὲν εἶναι κυρίως περὶ **π λ η θ ω ρ ι σ μ ο ὦ** ἀλλὰ περὶ ἀναγκαίας ἀπολυτρόσεως ἀπὸ ἀσφόχως ἀσκηθέντα ἀνιπληθωρισμόν. Κυριολεκτικώτερον θὰ ἔλεγα ὅτι πρόκειται κατ' οὐσίαν περὶ **ἀ π α ν τ ι π λ η θ ω ρ ι σ μ ο ὦ**.

Εἶναι ἐν γένει δυσεξηγήητος ἡ ἐπιμονὴ τῶν παρ' ἡμῖν ἀμεταπείστων ἀνιπληθωριστῶν ν' ἄρνοῦνται τὴν κατάφωρον στενότητα τῶν κυκλοφοριακῶν μέσων, ἡ ὁποία ἐν τούτοις προσπίπτει εἰς τὴν κοινοτάτην ἀντίληψιν:

Ἐναντι κυκλοφορίας κατὰ τὸ 1914	ἐκ. δρ. 280.465
ἤτοι δρ. 58 κατὰ κεφαλὴν ἐπὶ πληθυσμοῦ 4.867.050,	
ἡ κυκλοφορία τῆς 23 Ἰανουαρίου 1932 ἀνήρχετο	
εἰς ἐκ. δρ. 3.780.8 ἢ ἰσοδυνάμους τοῦ 1914 (τιμαριθμικῶς)	ἐκ. δρ. 247.435
ἤτοι 39 κατὰ κεφαλὴν ἐπὶ πληθυσμοῦ 6.200.000	

Ἐπὶ ἔλαττον ἐκ. δρ. 33.030

Δὲν συνετελέσθη λοιπὸν καμμία οικονομικὴ πρόοδος εἰς τὴν χώραν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ 1914, ὥστε καὶ παρὰ τὴν κατὰ 30 ο]ο αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ της, ἀντὶ κανονικῆς αὔξησεως τῶν κυκλοφοριακῶν μέσων, νὰ περιορισθοῦν τοῦναντίον ταῦτα; Καὶ ὅμως ἡ σημαντικὴ αὔξησις τοῦ πλούτου καὶ τοῦ εἰσοδήματος εἶναι ἐξώφθαλμος. Τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς ἀνυψώθη γενικῶς. Ἐν συνόλῳ διαιτῶνται ὅλοι καλύτερον. Ἡὔξησε τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα αἰσθητότατα, ἐκ δὲ τοῦ εἰσοδήματος τούτου ἐξοικονομήθησαν κεφάλαια σημαντικῶς ἀφθονώτερα ἐν παραβολῇ μὲ τὴν προπολεμικὴν Ἑλλάδα ἢ ἡσφαλίσθη ἡ ὑπηρεσία ξένων ἰδιωτικῶν τοποθετήσεων πού ἐγονιμοποιήσαν τὴν ἐθνικὴν μας οἰκονομίαν. Ἐκτὸς τῶν ἀκίνητοποιηθέντων κεφαλαίων εἰς μέγαρα καὶ πολυειδεῖς ἐγκαταστάσεις βιομηχανικὰς κ.λ., ἐκτὸς τῶν γενναίων εἰσφορῶν εἰς τὴν κρατικὴν φορολογίαν καὶ τὰ κρατικὰ δάνεια καὶ τέλος ἐκτὸς τῶν φυγαδευθέντων εἰς τὴν ξένην κεφαλαίων, ἠὔξηθησαν αἰσθητῶς καὶ αἱ ρευσταὶ ἐν τῇ χώρᾳ οἰκονομίαι ἀπὸ δρ. 1.745.907.000 τοῦ 1919 εἰς δρ. 17.828.338.000 κατὰ τὴν 30ὴν Σεπτεμβρίου ἢ ἀπὸ τιμαριθμικὰς 538.500.000 εἰς 1.167.140.000 δηλ. κατὰ 116 ο]ο ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ κάτωθι Πίνακος Β'.

Πίναξ Β'.

Εἶδος καταθέσεως	Καταθέσεις εἰς ἐκ. δρ.		Μετατρ. εἰς δρ. τιμαριθμ.	
	1919	30 Σεπ. 1931	1919 Τιμαρ. 324	30 Σεπ. 1931 Τιμαρ. 1527
Καταθέσεις ὄψεως	926.303	7.652.273	286.000	501.130
» Προθεσμίας	430.777	4.799.534	132.900	314.310
Ταμειυτήριον	218.628	4.240.414	67.400	277.700
Τρεχ. πιστ. λογισμοὶ	170.199	1.130.117	52.200	74.000
Σύνολον	1.745.907	17.822.338	538.500	1.167.140
Αὔξησις μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1931			628.640	116 %
			1.167.140	

Πρὸ τῆς ἐκδήλου ταύτης πραγματικότητος οἱ ἀνιφρονοῦντες, καταφεύγοντες εἰς τὸ τελευταῖον αὐτῶν χαράκωμα, μᾶς ὁμιλοῦν περὶ ἀναλόγου αὔξησεως τῆς ταχύτητος τῆς κυκλοφορίας διὰ τῆς ὁποίας ἀντεσταθμίσθη τάχα ἡ στενότης ταύτης.

Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἀποδεικνύεται σφαλερὸν ἐκ τῶν πραγμάτων. Ἐὰν πράγματι εἶχεν αὔξηθῆ ἡ ταχύτης ἀναλόγως πρὸς τὴν στένευσιν τῆς κυκλοφορίας, ἐντὸς ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἢ προσφορὰ τοῦ

χρήματος θὰ ἦτο ἡ αὐτὴ καὶ συνεπῶς δὲν θὰ κατήρχετο ὁ τιμάρθμος, παρακολυθησας ἐν τούτοις μὲ ἱκανοποιητικὴν ἀναλογίαν τὴν μείωσιν τῆς κυκλοφορίας (ἴδε πίνακα Α).

Ἡ ἐφικτὴ ἄλλως τε κυκλοφοριακὴ ταχύτης, δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ ὠρισμένα ὄρια, ἐπιβαλλόμενα ἀπὸ αὐτὸν τὸν ρυθμὸν τῆς ζωῆς. Δὲν πιστεύω νὰ ἰσχυρίζωνται οἱ προβάλλοντες τὸ ἐπιχείρημα τῆς ταχύτητος, ὅτι περιοριζομένης τῆς κυκλοφορίας εἰς 100 μόνον δραχμὰς θὰ παρουσίαζαν αἱ συναλλαγὰὶ τῶν Ἀθηνῶν π. γ. τὸ διασκεδαστικὸν φαινόμενον τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν εἰς τὰς ὁποίας εἶδομεν τὴν κίνησιν μεγαλοπόλεων ἀναπαρισταμένην μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα.

Ἄλλ' οὔτε περὶ πιστωτικοῦ πληθωρισμοῦ δύναται νὰ γίνῃ λόγος. Βεβαίως, ὡς δεικνύει, ὁ παρατιθέμενος Πίναξ Γ' τὸ ἐπίπεδον τῶν τραπεζιτικῶν χορηγιῶν ἀπὸ ἐκ. δρ. 1.229.457 τοῦ 1919 ἀνῆλθε κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1931 εἰς ἐκ. δρ. 15.211.600 ἢ μὲ τιμαριθμικὰς δραχμὰς, ἀπὸ ἐκ. δρ. 379.100 εἰς ἐκ. δρ. 996.175, ἥτοι ὑψώθη κατὰ 160 ο]ο περίπου. Ἄλλὰ τὸ οὐσιαστικὸν μέτρον δι' οὗ δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν περὶ πληθωρισμοῦ ἢ μὴ τῆς χορηγηθείσης πίστεως, τὸ δίδει ἡ παραγωγικὴ ἀπόδοσις ταύτης καὶ αὕτη, ὡς εἶδομεν, ὑπῆρξεν ὄντως ἱκανοποιητικωτάτη (ἴδε πίνακα Β).

Ἄλλος ὁ λόγος ἐὰν ὡς καὶ πρὸ τῆς ἀγγλικῆς ἐκρήξεως, εἶχε παρατηρηθῆ ν' ἀναφαίνονται πού καὶ πού νησίδια παγωμένα ἐπὶ τοῦ πιστωτικοῦ ἐπίπεδου. Τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει κατ' οὐσίαν θετικὸν πληθωρισμὸν ἀλλὰ ἀτυχή τοποθέτησιν καθ' ἣν δὲν ἐσταθμίσθη ἐπακριβῶς ἡ δυναμικότης τοῦ ἐνδιαφερομένου πιστούχου. Πρόκειται περὶ φαινομένου μοιραίου παρουσιαζομένου κατὰ κανόνα παντοῦ καὶ πάντοτε. Οὐδὲν τό σωφρονέστερον ἀπὸ τοῦ ν' ἀντιμετωπισθῆ μὲ τὴν δέουσαν περίσκεψιν δι' αὐστηροτέρας σταθμίσεως τῆς δυναμικότητος ἐκάστου πιστούχου. Ἄλλὰ πάντοτε μὲν, πρὸ πάντων δὲ τώρα δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῆ τὸ προγονικὸν «Μηδὲν ἄγων». Ἄς δοθῆ περισσότερα προσοχὴ μήπως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψύχους τοῦ ἀσκουμένου ἀντιπληθωρισμοῦ μεταδοθῆ ἀπὸ τὰ ὀλίγα πρὸς τὸ παρὸν νησίδια εἰς εὐρύτεραν ἐπιφάνειαν ὁ παγετός. Ἄς γίνῃ προσεκτικωτέρα ἐπιλογὴ ἀλλ' ἄς δοθοῦν τὰ μέσα τόσον εἰς τοὺς ἐξαγωγεῖς ὅσον καὶ εἰς τοὺς παραγωγούς καὶ τοὺς εἰσαγωγεῖς, ἵνα οἱ μὲν ἐντείνουν τὰς προσπάθειάς των πρὸς τὰ ἔξω οἱ δὲ τραποῦν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον γονιμοποιούμενον δι' ἐπαρκῶν πιστώσεων.

Γεννᾶται ἤδη τὸ ζήτημα πῶς ἡ προσέγγισις τῶν δύο ἰσοτιμιῶν, ἅπαξ πραγματοποιηθεῖσα, θὰ ἐσταθεροποιεῖτο, ἀν' ὅχι μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν, ὅπερ πραγματικῶς ἀδύνατον, τοῦλάχιστον ἄνευ διακυμάνσεων ἀξίων λόγου. Τὸ ζήτημα τοῦτο συνδέεται, ὡς εὐνόητον, μὲ τὸ πρόβλημα τῆς εὐσταθείας τῶν διεθνῶν τιμῶν, ἢ μᾶλλον ἀποτελεῖ αὐτὸ τοῦτο τὸ πρόβλημα τῆς διεθνοῦς ἰσορροπίας τῶν χρυσῶν τιμῶν. Ἄν ἀναλογισθῶμεν ὅτι ἡ ἀγοραστικὴ ἰσοτιμία εἶναι πηλίκον τῶν ἀντιστοιχῶν τιμαριθμῶν δύο συγκρινομένων χωρῶν καὶ ὅτι ὑπάρχουν τόσαι ἰσοτιμίαι ὅσοι καὶ δυνατοὶ συνδυασμοὶ τῶν χωρῶν ἀνά δύο, ἀντιλαμβανόμεθα πόσον περίπλοκον καταντᾷ τὸ πρόβλημα.

Πίναξ Γ'

Εἶδος παροχῶν	Παροχὴ εἰς ἑκ. δρχ.		Μετατρ. εἰς τιμαριθ. δρ.	
	1919	30 Σεπ. 1931	1919 Τιμαρ. 324	30 Σεπ. 1931 Τιμαρ. 1527
Προεξ. καὶ προκαταβ.	92.885	4.563.197	28.600	298.830
Γεωργικὰ δάνεια	30.403	1.326.582	9.300	86.875
Δάνεια ἐπὶ χρεωγράφων	112.458	2.286.645	34.700	149.750
Δάνεια ἐπὶ ἐμπορευμάτ.	275.983	2.248.410	85.100	147.250
Δάνεια ἐπὶ ἀκινήτων	87.054	879.019	26.800	57.560
Λοιπὰ δάν. καὶ τοποθ.	630.674	3.907.747	194.600	255.910
	1.229.457	15.211.600	379.100	996.175
			617.075	160 %
			996.175	

Ἐὰν δὲ περαιτέρω λάβωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι ὡς ἀναφέραμεν ἤδη, ἡ προσέγγις τῶν δύο ἰσοτιμιῶν συντηρεῖται αὐτομάτως διὰ τῆς ἀλληλεπιδράσεως τῶν συναλλαγῶν, ἐφ' ὅσον δὲ ν παρὰ κωλύεται τοῦτο ἀπὸ ἀντίξοον τραπεζικὴν πολιτικὴν, διαπιστοῦμεν ὅτι ἡ εὐκταία λύσις τοῦ προβλήματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν συνηρμοσμένην λειτουργίαν τῶν ἐκδοτικῶν τραπεζῶν τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Εὐτυχῶς, παρὰ τὰς ἀντιθέσεις πολιτικοῦ περιεχομένου, ἡ πραγματικότης τῆς ἀλληλεξαρτήσεως τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων καὶ τῆς ἐκ τούτου ἐπιβαλλομένης διεθνοῦς ἀλληλεγγύης κατακτᾶ ὁσημέραι καὶ εὐρύτερον ἔδαφος εἰς τὴν γενικὴν συνείδησιν ὥστε ὑποφώσκει ἡ αὐγὴ μιᾶς γενικῆς συνεννοήσεως πρὸς τοῦτο.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ παγκόσμιος κρίσις, θίξασα τὸν Οἰκονομικόν μας Ὄργανισμὸν κυρίως ἀπὸ Σεπτεμβρίου, ἀπειλεῖ, τῇ συνδρομῇ τῶν ἐδικῶν νοσηρῶν ἐστιῶν τὴν Ἐθνικὴν μας οἰκονομίαν, νὰ προκαλέσῃ ραγδαίας ἐξαρθρώσεις, ἴσως δὲ καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ Χρυσοῦ κανόνος. Ἀλλὰ οἵανδήποτε ἐξέλιξιν καὶ ἂν λάβουν τὰ πράγματα, τὰ ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἀναπτυχθέντα πορίσματα διατηροῦν ὅλην αὐτῶν τὴν ἰσχύν. Ὅπωςδήποτε καὶ ἂν διευθετηθοῦν τὰ πράγματα εἰς τὸ μέλλον ὀφείλομεν νὰ μὴ ἀμελήσωμεν ἁρμονίαν ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος, οὔτε νὰ συγχίσωμεν τὸν ἀναγκαῖον ἀπαντιπληθωρισμὸν μὲ τὸν πληθωρισμὸν.

Ἰανουάριος 1932